

RZECZPOSPOLITA POLSKA
Zastępca
Rzecznika Praw Obywatelskich

Stanisław Trociuk

RPO-462665-II/04/PC

Warszawa, dnia 7 grudnia 2006 r.

Pan
Janusz Kaczmarek
Prokurator Krajowy
Al. Ujazdowskie 11
00-950 Warszawa

W nawiązaniu do dotychczasowych wystąpień Rzecznika Praw Obywatelskich o charakterze generalnym w aspekcie prawno - karnym, dotyczących naruszania przez pracodawców praw osób zatrudnionych, pragnę uprzejmie poinformować Pana Prokuratora, że także i w tym roku dokonano w Biurze Rzecznika analizy akt prokuratorskich szeregu postępowań dotyczących tej materii.

W zainteresowaniu Rzecznika Praw Obywatelskich nadal pozostawały, oprócz spraw indywidualnych podejmowanych na wnioski obywateli kwestionujących zasadność prawomocnych rozstrzygnięć urzędów prokuratorskich, także przypadki rażącego naruszania podstawowych praw osób zatrudnianych w dużych sieciach handlowych, takich jak: „Lidl”, „Biedronka”, „Żabka” oraz „Media Markt”.

Do najczęściej spotykanych naruszeń praw pracowniczych należy zaliczyć: niewypłacanie i nieterminowe wypłacanie pracownikom wynagrodzeń i należnych świadczeń, naruszanie przepisów o ubezpieczeniach społecznych, bezpieczeństwa i higieny pracy a także dotyczących działalności związkowej.

W badanych sprawach odnotowano poważne i mające istotny wpływ na treść merytorycznych rozstrzygnięć, co do istoty sprawy, uchybienia ze strony organów prowadzących bądź nadzorujących postępowania przygotowawcze. W konsekwencji, Biuro Rzecznika kierowało wystąpienia do prokuratorów nadrzędnych - Apelacyjnych i Okręgowych - zawierające spostrzeżenia i wnioski, co do

przedwczesnego zakończenia postępowania, wskazując na niewyczerpanie inicjatywy dowodowej, niewykonanie niezbędnych czynności procesowych, powierzchowną ocenę opinii powołanych biegłych.

Jako egzemplifikacja tego problemu może posłużyć sprawa Prokuratury Rejonowej W. (sygn. akt), w której wnioskodawca, pracownik Urzędu Patentowego podniósł, że jego prawa pracownicze zostały przez jego przełożonych naruszone, zaś prokurator zakończył postępowanie sprawdzające nie ustosunkowując się - w uzasadnieniu postanowienia o odmowie wszczęcia dochodzenia - do podniesionych przez niego kwestii.

W piśmie skierowanym do Prokuratora Apelacyjnego w W. Rzecznik zwrócił uwagę na fakt, iż organ prowadzący postępowanie przygotowawcze zaniechał przeprowadzenia elementarnych czynności procesowych polegających, między innymi, na przesłuchaniu przełożonych zainteresowanego.

Uchybienia procesowe popełnione w toku postępowania, w sprawie uporczywego naruszania praw pracowniczych polskich obywateli zatrudnionych we Francji, zostały dostrzeżone także w następstwie badania akt Prokuratury Rejonowej w Ł. oznaczonej sygn. Wnioskodawca zarzucił Prokuratorowi Rejonowemu pobieżne przeprowadzenie postępowania karnego, bez wyjaśnienia wszystkich wątków zaistniałego zdarzenia, w tym kierowania pod jego adresem gróźb karalnych przez nieznanego mężczyznę.

Rzecznik Praw Obywatelskich swoje wnioski odnośnie przedwczesnego zakończenia powyższego postępowania przedstawił Prokuratorowi Apelacyjnemu w B., który dzieląc uwagi krytyczne Rzecznika polecił uzupełnienie przedmiotowego postępowania w trybie art. 327 § 3 Kpk.

Także w sprawie przeprowadzonej przez Prokuraturę Rejonową - S. (sygn. akt 2 DS. 4670/03) dotyczącej doprowadzenia w 2001r. w Szczecinie właścicieli firmy handlowej „ E . ” do niekorzystnego rozporządzenia mieniem przez zarząd spółki „Żabka Polska S.A.", prokurator przedwcześnie zakończył postępowanie. Wnioskodawcy w piśmie skierowanym

do Rzecznika Praw Obywatelskich podnieśli, że prokurator bezzasadnie, bez uzyskania opinii biegłych księgowych uznał za wiarygodne zeznania przedstawicieli zarządu spółki „Żabka”.

W wystąpieniu do Prokuratora Apelacyjnego w S. Rzecznik wskazał, iż prokurator umorzył prowadzone postępowanie bez wykonania wszystkich niezbędnych czynności procesowych, w tym przesłuchania właściwych świadków, a także zwrócenia się do biegłych księgowych o wydanie opinii dotyczącej prawidłowości rozliczeń i działań podejmowanych przez przedstawicieli spółki.

Podobnie, w sprawie Prokuratury Rejonowej w O. (sygn. akt) dotyczącej naruszania praw pracowniczych w Zakładzie Producentów Rolnych i Usług w O., Rzecznik Praw Obywatelskich stwierdził przedwczesne wydanie postanowienia o odmowie wszczęcia postępowania przygotowawczego.

Podniesione przez wnioskodawcę zarzuty, iż jego racje i wnioski zostały przez Prokuratora Rejonowego całkowicie pominięte i nierozpatrzone, a prokurator odmówił wszczęcia postępowania przygotowawczego wobec zawisłości sporu cywilno - prawnego, znalazły potwierdzenie w następstwie dokonanej w Biurze Rzecznika analizy powyższych akt. W wystąpieniu skierowanym do Prokuratora Okręgowego w O. Rzecznik zauważył, iż Prokurator Rejonowy nie powinien uznać zaistnienia negatywnej przesłanki procesowej w postaci zawisłości prawnej sporu tylko dlatego, że w tym czasie przed Sądem Okręgowym w O. Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych prowadzone było postępowanie z powództwa tego wnioskodawcy, ponieważ zawiadomienie wnioskodawcy wyraźnie dotyczyło przestępstw z Rozdziału XXVIII Kodeksu karnego.

Kolejnym przykładem jaskrawego łamania praw osób zatrudnionych, jest podjęta przez Rzecznika Praw Obywatelskich z urzędu, opisana w środkach masowego przekazu sprawa łamania praw pracowniczych w sklepie „Kaufland” w T., gdzie pracownicy zmuszani byli do wykonywania pracy przez kilkanaście godzin na dobę, często bez właściwego wynagrodzenia.

Wystąpienie Rzecznika Praw Obywatelskich do Prokuratora Okręgowego w T. o rozważenie wszczęcia postępowania karnego o czyn z art. 218 § 1 kk. spowodowało wszczęcie postępowania, a następnie skierowanie do Sądu Rejonowego w T. aktu oskarżenia przeciwko czterem pracownikom - dyrektorom i kierownikom hipermarketu „Kaufland” w T. w postulowanym przez Rzecznika kierunku.

W kolejnej sprawie, analiza akt sprawy Prokuratury Rejonowej dla K. ozn. sygn. 5 dotyczącej czynów z art. 218 § 1 Kk., 219 Kk., 220 § 1 Kk. i 221 Kk., potwierdziła zarzuty podniesione przez pokrzywdzonego dotyczące pobieżnego przeprowadzenia postępowania przygotowawczego przez urząd prokuratorski i dokonania wadliwej oceny materiału dowodowego. Wystąpienie Rzecznika do Prokuratora Okręgowego w K. spowodowało wydanie polecenia uzupełnienia tego postępowania w trybie art. 327 § 3 Kpk.

W podjętej przez Rzecznika z urzędu sprawie Prokuratury Rejonowej B. (sygn. a k t) dotyczącej fałszowania ewidencji czasu pracy pracowników sklepu „Biedronka” w B. przez jej kierownika analiza akt prawomocnie zakończonego postępowania dała asumpt do skierowania wystąpienia do Prokuratora Okręgowego w B., w którym przedstawiono krytyczne uwagi odnośnie sposobu przeprowadzenia tego postępowania.

Nadto, w zainteresowaniu Rzecznika pozostaje postępowanie dotyczące naruszania praw pracowniczych w sklepach sieci „Biedronka” prowadzone w skali ogólnopolskiej, z polecenia Prokuratora Generalnego, przez Prokuraturę Okręgową w Gliwicach, a w aspekcie indywidualnym (sprawa podjęta przez Rzecznika z urzędu) także sprawa śmierci 21 letniej Anny G. - pracownicy sklepu „Biedronka” w S.

Rzecznik podjął z urzędu opisaną w „Gazecie Wyborczej” z dnia 29 września 2006r. sprawę dotyczącą szykanowania i zastraszania pracowników przez kierownictwo sieci sklepów „Lidl” z powodu założenia zakładowej organizacji

związkowej NSZZ „Solidarność”. Obecnie oczekujemy na informacje z Prokuratury Rejonowej w G.

Przedmiotem zainteresowania i szeregu działań Rzecznika Praw Obywatelskich jest także sprawa naruszania praw pracowniczych obywateli polskich w tzw. „obozach pracy” we Włoszech.

Przekazując powyższe uwagi i spostrzeżenia stosownie do art. 16 ust. 1 ustawy z dnia 15 lipca 1987r. o Rzeczniku Praw Obywatelskich (Dz. U. z dnia 2001r. Nr. 14, poz. 147) uprzejmie proszę o poinformowanie Rzecznika Praw Obywatelskich, czy w ocenie Pana Prokuratora, prokuratorzy prowadzący, bądź nadzorujący postępowania karne dotyczące naruszania przez pracodawców praw osób zatrudnionych nadają tym postępowaniom właściwy priorytet a także, czy za zadowalający można uznać zakres wykorzystywania przez prokuratorów pozostających w ich dyspozycji środków procesowych w kontekście wydawanych rozstrzygnięć kończących postępowania w omawianej kategorii spraw.

/-/